

Предлагач: Влада на Република Северна Македонија

Претставници: д-р Тимчо Муцунски, министер за надворешни работи и надворешна трговија и

м-р Зоран Димитровски, заменик на министерот за надворешни работи и надворешна трговија

Повереници: д-р Јовица Палашевски, државен секретар во Министерството за надворешни работи и надворешна трговија,

Андреј Лепавцов, директор во Министерството за надворешни работи и надворешна трговија и

Миле Прангоски, помошник директор во Министерството за надворешни работи и надворешна трговија

Предлог на закон
за изменување и дополнување на Законот за рестриктивни мерки, по скратена постапка

Скопје, август 2026 година

В О В Е Д

Предлогот на закон изменување и дополнување на Законот за рестриktivни мерки се доставува до Собранието на Република Северна Македонија врз основа на член 91 алинеја 2 од Уставот на Република Северна Македонија и врз основа на член 175 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија.

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Во Предлогот на закон за изменување и дополнување на Законот за рестриktivни мерки, се вградени/изменети одредби со цел адресирање на недостатоци на одредби од Законот утврдени со Извештајот од 5-от круг на евалуација на системот за спречување перење пари и финансирање тероризам на Комитетот MONEYVAL при Советот на Европа, усвоен во мај 2023 година. Овие предлог решенија ќе придонесат во зголемување на степенот на техничка усогласеност на националните прописи со меѓународните стандарди, односно со 6-та и 7-та Препорака на ФАТФ.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН

Целта на предложениот закон е прецизирање на одредби поврзани со адресирање на недостатоци на одредби од законот утврдени со Извештајот од 5-от круг на евалуација на системот за спречување перење пари и финансирање тероризам на Комитетот MONEYVAL при Советот на Европа, усвоен во мај 2023 година (одредби во врска со примена на мерките од страна на сите физички и правни лица, воведување на официјални процедури во врска со почитувањето на процедурите на ОН, процедури за поднесување барања за симнување од листата до надлежните органи и др.).

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

За спроведување на овој закон не се потребни финансиски средства од Буџетот на Република Северна Македонија.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ И НАЧИНОТ НА НИВНОТО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, КАКО И ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

За спроведување на овој закон не се потребни дополнителни финансиски средства.

V. УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН СО ПРАВОТО НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА

Со Предлогот на закон се врши усогласување со Препораките на ФАТФ (FATF – Financial Action Task Force).

VI. СКРАТЕНА ПОСТАПКА ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РЕСТРИКТИВНИ МЕРКИ

Со оглед на тоа што не се работи за обемен и сложен закон, согласно член 175 од Деловникот на Собранието на Република Северна Македонија, се предлага овој закон да се донесе по скратена постапка.

Предлог на закон
за изменување и дополнување на Законот за рестриктивни мерки

Член 1

Во Законот за рестриктивни мерки („Службен весник на Република Македонија“ бр.190/17), во член 5 став (1) точката 5) се менува и гласи:

„5) „Имот“ се пари, фондови, средства за плаќање, економски ресурси, хартии од вредност, депозити, друг имот од секаков облик, и тоа материјален или нематеријален вклучително и виртуелни средства согласно со закон, движен или недвижен имот, други права врз предметите, побарувања, како и јавни исправи и правни документи за сопственост и актива во пишан или во електронски облик или инструменти кои се доказ за имотни права или правни интереси“;

По точката 6) се додава нова точка 7), која гласи:

„7) „Финансирање на пролиферација на оружје за масовно уништување“ се сите активности за обезбедување финансиски средства или активности за обезбедување финансиски услуги кои се насочени, целосно или делумно, на развој, производство, стекнување, поседување, складирање, испорака, обезбедување на брокерски услуги, претовар, транспорт и пренос на оружје за масовно уништување (нуклеарно, хемиско или биолошко оружје), средства за нивна испорака и сродни материјали (вклучително и технологии и стоки со двојна употреба што се користат за нелегитимни цели) во спротивност со закон или правен акт на меѓународна организација во која членува Република Северна Македонија во согласност со меѓународното право.“

Точките 7) и 8) стануваат точки 8) и 9).

По точката 9) која станува точка 10) се додаваат две нови точки 10) и 11), кои гласат:

„10) „Виртуелни средства“ се виртуелни средства дефинирани со прописите за спречување перење пари и финансирање на тероризам.

11) „Физичко лице“ е секое физичко лице, трговец поединец, овластено службено лице и лице кое самостојно врши дејност.

12) „Правно лице“ е Република Северна Македонија, јавните органи, единиците на локалната самоуправа, јавните претпријатија, трговските друштва, установите, политичките партии, здруженијата, фондациите, сојузите и организационите облици на странски организации, спортски здруженија и други правни лица од областа на спортот и други правни лица и други заедници и организациите на кои им е признаено својството на правно лице.

13) „овластено службено лице“ е службено лице во јавен орган на кое согласно закон му е дадено овластување да врши конкретни службени дејствија, да води постапка и/или да донесува акти во име на органот.

Член 2

Во член 6 ставот (2) се менува и гласи:

„(2) Резолуциите на Советот за безбедност на Обединетите нации со кои се воведуваат, изменуваат или престануваат рестриктивни мерки се применуваат без одлагање, од моментот на нивното влегување во сила, а најдоцна во рок од 24 часа од објавувањето од страна на Советот за безбедност на Обединетите нации.

По ставот (2) се додава нов став (3), кој гласи:

„(3) Министерството за надворешни работи и надворешна трговија на својата интернет страница ги објавува резолуциите од ставот (2) на овој член и за истите ги информира надлежните органи за нивно спроведување.“

Ставовите (3), (4) и (5) стануваат ставови (4), (5) и (6).

Член 3

Во член 7 во ставот (1) зборовите „Владата на Република Македонија“ се заменуваат со зборовите „Владата на Република Северна Македонија“.

Во ставот (3) зборовите „Владата на Република Македонија“ се заменуваат со зборовите „Владата на Република Северна Македонија“, а зборовите „Службен весник на Република Македонија“ се заменуваат со зборовите „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Член 4

Член 8 се менува и гласи:

„(1) Министерството за надворешни работи и надворешна трговија до Владата на Република Северна Македонија доставува предлог за донесување на одлука за воведување, изменување или престанување на важење на рестриктивни мерки усвоени од Советот на Европската унија или правните акти на други меѓународни организации во кои членува Република Северна Македонија во согласност со меѓународното право.

(2) Министерството за внатрешни работи, Агенцијата за разузнавање, Агенцијата за национална безбедност на Република Северна Македонија или Министерството за финансии-Управата за финансиско разузнавање до Владата на Република Северна Македонија доставуваат предлог за донесување на одлука за воведување, изменување или престанување на важење на финансиски мерки против тероризам и ширење (распространување) на оружје за масовно уништување и нивно финансирање (во натамошниот текст: финансиски мерки против тероризам и/или пролиферација).

(3) Министерството за надворешни работи и надворешна трговија за барањето од надлежен орган на друга држава, до Владата на Република Северна Македонија доставува предлог за донесување на одлука за воведување, изменување или престанување на важење на финансиски мерки против тероризам и/или пролиферација, по добиеното мислење од органите од ставот (2) на овој член.

(4) Јавното обвинителство на Република Северна Македонија, Министерството за внатрешни работи, Агенцијата за разузнавање, Агенцијата за национална безбедност на Република Северна Македонија или Министерството за финансии-Управата за финансиско разузнавање до Владата на Република Северна Македонија доставуваат предлог за донесување на одлука за поднесување на барање до надлежен орган на друга држава, до надлежна институција на Европската унија или до Советот за безбедност на Обединетите нации за воведување, изменување или престанување на важење на финансиски мерки против тероризам и пролиферација, согласно со критериумите за означување/ одредување на определени лица утврдени со релевантните резолуции на Советот за безбедност на Обединетите нации.

(5) Предлогот од ставот (4) на овој член, кој се доставува до Советот за безбедност на Обединетите нации, по претходно обезбедено мислење од Министерството за надворешни работи и надворешна трговија, се поднесува согласно со релевантните резолуции на Советот за безбедност на Обединетите нации.

(6) Министерот за надворешни работи и надворешна трговија ги пропишува формата, содржината и начинот на неговото доставување на предлогот за означување/ одредување на определени лица до Советот за безбедност на Обединетите нации, како и

за нивно отстранување од листите на определени лица, согласно со критериумите за означување/ одредување на определени лица утврдени со релевантните резолуции на Советот за безбедност на Обединетите нации, како и процедурите, упатствата и обрасците утврдени од Советот за безбедност на Обединетите нации.

(7) Подзаконскиот акт од ставот (6) на овој член, се објавува и на интернет страницата на Министерството за надворешни работи и надворешна трговија.“

Член 5

Во член 10 во ставот (1) зборовите „Министерство за надворешни работи“ се заменуваат со зборовите „Министерството за надворешни работи и надворешна трговија“.

Во ставот (2) зборовите „Министерството за надворешни работи“ се заменуваат со зборовите „Министерството за надворешни работи и надворешна трговија“.

Член 6

Во член 11 во ставовите (1) и (3) зборовите „Министерството за надворешни работи“ се заменуваат со зборовите „Министерството за надворешни работи и надворешна трговија“.

Член 7

Членот 13 се менува и гласи:

„(1) Секое физичко и правно лице, државен орган и единиците на локалната самоуправа се должни при спроведувањето на воведените рестриктивни мерки да соработуваат со органите определени со одлуката на Владата на Република Северна Македонија и навремено да ги информираат за спроведувањето на рестриктивните мерки.

(2) Органите за спроведување на рестриктивни мерки определени со одлуката на Владата на Република Северна Македонија од член 7 ставот (1) од овој закон, во рок од три дена од спроведената рестриктивна мерка го известуваат Координативното тело од член 20 ставот (1) од овој закон, за секоја спроведена рестриктивна мерка на начин определен со Деловникот од член 20 ставот (3) од овој закон.“

Член 8

Членот 14 се менува и гласи:

„(1) Секое физичко и правно лице е должно да ги примени финансиските мерки согласно овој закон, без одлагање и без да го извести определеното лице.

(2) Се забранува имот на определените лица опфатен со финансиската мерка да биде ставен на располагање од страна на физички и правни лица на територијата на Република Северна Македонија, освен доколку за тоа имаат дозвола, овластување или друг вид известување во согласност со релевантните резолуции на Советот за безбедност на Обединетите нации, актите на Советот на Европската унија или правните акти на други меѓународни организации во кои членува Република Северна Македонија во согласност со меѓународното право.

(3) Управата за финансиско разузнавање изготвува упатства за примена и постапување по финансиските мерки вклучително и финансиските мерки против тероризам и/или пролиферација на оружје за масовно уништување

(4) Упатствата од ставот (3) на овој член, се објавуваат на интернет страницата на Управата за финансиско разузнавање.“

Член 9

Членот 15 се менува и гласи:

„(1) При спроведување на финансиска мерка определеното лице има право да поднесе барање до месно надлежниот првостепен суд кој одлучува во граѓанска материја, односно област заради одобрување на користење на дел од одземен имот, кој е неопходен за:

- 1) подмирување на основните трошоци на живот;
- 2) трошоци за породување, за смртен случај, наемнина, хипотека и други основни трошоци на определеното лице и другите членови на неговото семејство;
- 3) лекови и лекување на определеното лице или на член на неговото семејство;
- 4) плаќање на обврски спрема државата, согласно закон;
- 5) подмирување на трошоци за редовно одржување на замрзнатиот имот и трошоци за правна помош;
- 6) вонредни трошоци, кога нивното одобрување е во согласност со меѓународното право, врз основа на кој е воведена финансиската мерка согласно овој закон;
- 7) хуманитарни причини, хуманитарни активности и работењето на меѓународни организации, кога тоа е дозволено со меѓународното право, врз основа на кој е воведена финансиската мерка согласно овој закон;
- 8) други трошоци и плаќања, дозволени согласно меѓународното право, врз основа на кој е воведена финансиската мерка согласно овој закон.

(2) Надлежниот суд во рок од пет дена од добивањето на барањето од ставот (1) на овој член, донесува решение за одобрување на барањето и ги утврдува условите за делумното користење на одземен имот или за одбивање на барањето.

(3) Решението од ставот (2) на овој член, надлежниот суд го доставува до определеното лице од ставот (1) на овој член и до субјектот, во рок од три дена од денот на неговото донесување.

(4) Против решението од ставот (2) на овој член, определеното лице во рок од 48 часа од приемот на истото има право на жалба пред надлежниот апелационен суд.

(5) Жалбата од ставот (4) на овој член, не го одложува извршувањето на решението.

(6) Кога за одобрувањето на барањето од ставот (1) на овој член, е потребно претходно одобрение или известување од надлежен комитет или тело на Обединетите нации, Министерството за надворешни работи и надворешна трговија без одлагање ја спроведува потребната постапка, а доколку во рокот утврден со релевантната резолуција на Советот на безбедност на Обединетите нации, надлежниот комитет или тело не достави негативен одговор, ќе се смета дека условот е исполнет во согласност со таа резолуција.

(7) Министерството за надворешни работи и надворешна трговија, кога тоа е предвидено со релевантната резолуција на Советот за безбедност на Обединетите нации, без одлагање го известува надлежниот комитет или тело на Обединетите нации за одобрените плаќања, трошоци или други дозволени дејствија.“

Член 10

Во член 16 зборовите „Владата на Република Македонија“ се заменуваат со зборовите „Владата на Република Северна Македонија“, а зборовите „Службен весник на Република Македонија“ се заменуваат со зборовите „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Член 11

Членот 17 се менува и гласи:

„(1) Во случај кога основот за воведување на финансиската мерка престанал да важи, надлежните органи од членот 8 од овој закон, доставуваат предлог до Владата на Република Северна Македонија за донесување на одлука за престанување на важење на

мерката, најдоцна во рок од 24 часа од сознавањето за престанувањето на основот за нејзино воведување.

(2) Определеното лице или негов овластен застапник може да достави образложено барање до Владата на Република Северна Македонија за престанување на важење на воведената финансиска мерка. Барањето треба да содржи причини за поднесување на барањето кои се однесуваат на променетите околности, престанување на причината за воведување на финансиската мерка, погрешно утврдена фактичка состојба со која е утврден идентитетот на определеното лице или основот по кој е воведена мерката.

(3) Врз основа на предлогот од ставот (1) и барањето од ставот (2) на овој член, Владата на Република Северна Македонија донесува одлука за престанување на важење на финансиската мерка воведена согласно со членот 8 од овој закон.

(4) Определеното лице од листата на рестриктивни мерки на Обединетите нации или неговиот овластен застапник може да поднесе барање за бришење од листата директно до Канцеларијата на Омбудсманот на Обединетите нации, или до органот, телото или лицето назначено како контактна точка на Обединетите нации за бришење од листата, или до надлежниот комитет или тело на Советот за безбедност на Обединетите нации, во согласност со релевантните резолуции, процедурите, упатствата и обрасците утврдени од Советот за безбедност и неговите комитети или тела.

(5) Определеното лице кое е означено на листа на рестриктивни мерки на Обединетите нации или неговиот овластен застапник барањето од ставот (4) на овој член, може да го поднесе и посредно преку Министерството за надворешни работи и надворешна трговија.

(6) Министерството за надворешни работи и надворешна трговија обезбедува пристап до потребните информации, процедури, упатства и обрасци утврдени од Советот за безбедност и неговите комитети или тела за поднесување барања од став (2) од овој член, на својата интернет страница.

(7) Секое физичко и правно лице е должно без одлагање да преземе дејствија за да ја прекине примената на финансиската мерка по престанување на важењето на рестриктивните мерки согласно овој закон.“

Член 12

Во член 20 во ставот (1) зборовите „Владата на Република Македонија“ се заменуваат со зборовите „Владата на Република Северна Македонија“, а зборовите „Министерството за надворешни работи“ се заменуваат со зборовите „Министерството за надворешни работи и надворешна трговија“.

Ставот (2) се менува и гласи:

„(2) Координативното тело од ставот (1) на овој член, се состои од претседател кој е раководно лице од Министерството за надворешни работи и надворешна трговија и по еден член од редот на раководни лица од Јавното обвинителство на Република Северна Македонија, Министерството за надворешни работи и надворешна трговија, Министерството за одбрана, Министерството за внатрешни работи, Министерството за економија и труд, Министерството за финансии, Агенцијата за разузнавање, Агенцијата за национална безбедност на Република Северна Македонија, Министерството за финансии - Царинската Управа, Агенцијата за управување со одземен имот, Министерството за финансии - Управата за финансиско разузнавање, Министерството за финансии - Управата за финансиска полиција, Народна Банка на Република Северна Македонија, Централниот регистар на Република Северна Македонија и Централниот депозитар за хартии од вредност.

Во ставот (4) зборовите „Министерството за надворешни работи“ се заменуваат со зборовите „Министерството за надворешни работи и надворешна трговија“.

Член 13

Во член 21 во ставот (1) зборовите „Министерството за надворешни работи“ се заменуваат со зборовите „Министерството за надворешни работи и надворешна трговија“.

Во ставот (3) зборовите „министерот за надворешни работи“ се заменуваат со зборовите „министерот за надворешни работи и надворешна трговија“.

По ставот (3) се додаваат два нови става (4) и (5), кои гласат:

„(4) Податоците обезбедени согласно со овој закон ги чуваат пет години од престанокот на примената на рестриктивната мерка, а по истекот на овој рок, податоците се бришат или уништуваат во согласност со прописите кои се однесуваат на заштитата на личните податоци, класифицирани информации и архивските материјали и архивската дејност.

(5) За собирањето, обработката, обезбедувањето за користење и преносот на податоци обезбедени согласно со овој закон се применуваат прописите кои се однесуваат на заштитата на личните податоци и класифицирани информации.“

Член 14

Членот 22 се менува и гласи:

„(1) Надзорот над спроведувањето на финансиските мерки против тероризам и/или пролиферација над субјектите од член 5 точка 9) на овој закон, го вршат органите за надзор определени согласно Законот за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

(2) Надзорот над спроведувањето на финансиските мерки против тероризам и/или пролиферација над физичките и правните лица предвидени со овој закон го вршат надлежните органи согласно закон.

(3) Во постапката за вршење на надзор и во постапувањето по извршениот надзор согласно одредбите на овој закон соодветно се применуваат одредбите од посебните закони.

(4) За сторените прекршоци од овој закон, лицата кои се овластени да вршат надзор од органите за надзор од ставовите (1) и (2) на овој член, се должни да поднесат барање за поведување на прекршочна постапка согласно Законот за прекршоци.“

Член 15

Членот 23 се менува и гласи:

„(1) Глоба во износ од 9.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице доколку при спроведувањето на рестриктивните мерки не постапи согласно членовите 6, 8, 13, 14, 17 и 21 од овој закон.

(2) Глоба во износ од 500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок и на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.“

Член 16

По членот 23 се додава нов член 23-а, кој гласи:

„Член 23-а

Глоба во износ од 250 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичко лице доколку при спроведувањето на рестриктивните мерки не постапи согласно членовите 8, 13, 14, 17 и 21 од овој закон.“

Член 17

Подзаконските акти утврдени со овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 18

Координативното тело од член 20 од овој закон, ќе ја врши својата работа до донесување на Одлука за формирање на координативно тело согласно овој закон, која ќе се донесе најдоцна во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 19

Низ целиот текст на Законот, зборовите „Република Македонија“ се заменуваат со зборовите „Република Северна Македонија“.

Член 20

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РЕСТРИКТИВНИТЕ МЕРКИ

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН

Со одредбите од овој предлог, се врши усогласување со препораките од Извештајот од 5-от круг на евалуација на системот за спречување перење пари и финансирање тероризам на Комитетот MONEYVAL при Советот на Европа, усвоен во мај 2023 година, со кои беа констатирани недостатоци на одредбите на Законот за рестриктивни мерки, а во однос на усогласеноста на Препорака 6 и Препорака 7 од ФАТФ, вклучително и определени аспекти на Препорака 35.

Во однос на Препорака 6 извештајот констатира дека во регулативата постојат умерени недостатоци. Имено, не сите физички и правни лица се задолжителни да ги применуваат рестриктивните мерки, како што наложува препораката. Дополнително е утврдено дека не постојат официјални домашни процедури во врска со почитувањето на процедурите на ОН, кои вклучуваат дополнителни основи, освен наведените за ослободување од вонредни трошоци, како и недостаток на процедурите за информирање на назначените лица за нивниот статус и права зависат од дискрецијата на субјектите и др.

Во однос на Препорака 7 извештајот констатира дека многу од техничките аспекти се воспоставени и како во случајот со Препорака 6 овозможуваат „замрзнување“ без одлагање подолго од 24 часа. Сепак, постојат умерени недостатоци кои се идентични како оние наведени за Препораката 6.

Дополнително, во однос на усогласеноста со Препорака 35, Извештајот констатира дека казните изречени во случај на прекршување на обврските според Препораките 6 и 7 не може да се сметаат за ефективни, разубедувачки (одвратувачки) и пропорционални.

Дополнувањето на термините во членот 5 од основниот текст на Законот, со нови термини „виртуелни средства“, „финансирање на пролиферација на оружје за масовно уништување“ и „физички лица“, „правни лица“ и „овластено службено лице“ кои се употребуваат во понатамошниот текст на законот се врши со цел да се опфатат и виртуелните средства како посебен облик на имот кој може да биде предмет на рестриктивните мерки, како и да се дефинира опсегот на лицата кои се должни да ги спроведуваат финансиските мерки.

Иако, во Извештајот на Комитетот MONEYVAL наведено е дека „замрзнувањето“ на имотот се врши без одлагање во рок од 24 часа, за да се зголеми степенот на ефикасна имплементација на рестриктивните мерки се прави интервенција на член 6 став (2) од основниот текст на Законот и се воведува основ истите да се применуваат без одлагање и од моментот на нивното објавување од страна на Советот за безбедност на Обединетите нации. Дополнително заради зголемување на транспарентноста и достапноста на резолуциите на СБ на ОН, воведена е нова обврска за Министерство за надворешни работи и надворешна трговија истите да ги објави на својата веб страна.

Дел од измените на членовите 7, 8, 10, 11, 16, 20 и 21 од основниот текст на законот имаат технички карактер и се поврзани со називот на Министерството за надворешни работи и надворешна трговија заради усогласување со Амандманот XXXIII од Уставот и Законот за организација и работа на органите на државната управа. Исто така, во член 8 од основниот текст на законот се врши дополнување како надлежен орган на Агенцијата за национална безбедност на Република Северна Македонија која е формирана со

Законот за Агенција за национална безбедност (2019 година, по донесувањето на основниот Закон кој се изменува). Техничка промена е направена и во други членови како резултат на каскадниот ефект на претходни промени. Дополнително, во насока да се пропишат процедури во врска со почитувањето на процедурите на ОН, Министерството за надворешни работи и надворешна трговија добива надлежност да ги дефинира критериумите за означување/отстранување на определени лица согласно резолуциите 1267, 1989 до Советот за безбедност на Обединетите нации, како и формата, содржината и начинот на доставување на предлогот за назначување на определени лица до Комитетот на Обединетите Нации.

Во членовите 14, 15 и 17 од основниот тест на Законот се прават измени и дополнувања заради усогласување со забелешките дадени во Извештајот на Moneyval Комитетот.

Суштинска промена е воведувањето на обврска за имплементирање на финансиските мерки за сите физички и правни лица (во членот 14 од основниот текст на Законот). Аналогно на оваа одредба, направена е промена и во делот на надзорот над спроведувањето на рестриктивните мерки и покрај Координативното тело, надзорот над субјектите при примена на финансиските мерки против тероризам и/или пролиферација го вршат органите определени за надзор со Законот за спречување на перење пари и финансирање на тероризам или надлежните органи согласно закон (над сите физички и правни лица) (член 22 од основниот закон). Оваа промена значи доследна имплементација на меѓународните стандарди и една од најзначајните препораки дадени во извештајот на Moneyval Комитетот во однос на усогласување со Препораките 6 и 7 на ФАТФ.

Имено, во членот 14 воведена е забрана за сите правни и физички лица да го известат определеното лице кога ги применуваат финансиските мерки. Исто така, се забранува имотот на определените лица да бидат ставени на располагање од страна на физички и правни лица на територијата на Република Северна Македонија, освен доколку за тоа имаат дозвола, овластување или на друг вид известување во согласност со релевантните резолуции на Советот за безбедност на Обединетите нации, актите на Советот на Европската унија или правните акти на други меѓународни организации во кои членува Република Северна Македонија во согласност со меѓународното право.

Во членот 15 се проширува основот по кој месно надлежниот суд кој одлучува во граѓанска постапка може да дозволи ослободување на дел од имотот заради подмирување на трошоци определени со правилата на Советот за безбедност на Обединетите нации. Се пропишува јасна процедура за постапување со барањето при донесување на решение за одобрување на користење на дел од имотот на определеното лице.

Во членот 17 се прави дополнување и означеното лице добива право во случај кога основот за воведување на финансиската мерка престанал да важи, да може да достави барање до Владата на Република Северна Македонија за престанување на важење на воведената финансиска мерка и до Обединетите нации.

Со измената на членот 20 од основниот текст на законот, се врши проширување на составот на координативното тело со неколку надлежни институции.

Заради дефинирање на обврската за чување на податоците кои се обезбедуваат во процесот на спроведување на одредбите од овој закон, како и обврската за примена на

прописите за заштита на лични податоци и доверливост на податоците во членот 21 од основниот закон се додаваат два нови става.

Имајќи ги предвид промените во однос на лицата кои се задолжени да ги применуваат рестриктивните мерки со измена на членот 22 од основниот текст се рedefинира следењето над спроведувањето на рестриктивните мерки. Оваа обврска се пропишува да ја врши Координативното тело, додека надзорот над спроведувањето на финансиските мерки против тероризам и/или пролиферација е поделен помеѓу повеќе органи во зависност од видот на над субјектите/ лицата задолжени да ги применуваат рестриктивните мерки.

Со цел да се постигне поголем степен на усогласеност со Препорака 35, направени се дополнувања во членовите 23 и 23-а.

Предлогот на закон дефинира рок за донесување на подзаконските акти кои се пропишани со овој закон, како и рок за формирање на координативното тело согласно овој закон.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Одредбите од Предлогот на закон за изменување и дополнување на Законот за рестриктивни мерки се насочени кон изменување и дополнување на одредби со цел имплементација на препораки од Извештајот од 5-от круг на евалуација на системот за спречување перење пари и финансирање тероризам на Комитетот MONEYVAL при Советот на Европа, усвоен во мај 2023 година.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Со Предлогот на закон за изменување и дополнување на Законот за рестриктивни мерки се имплементираат препораки од Извештајот од 5-от круг на евалуација на системот за спречување перење пари и финансирање тероризам на Комитетот MONEYVAL при Советот на Европа, усвоен во мај 2023 година.

ИЗВОД НА ОДРЕДБИ ОД ЗАКОНОТ ШТО СЕ ИЗМЕНУВААТ/ДОПОЛНУВААТ

Член 5

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следното значење:

- 1) „Ембарго на стоки и услуги“ е целосна или делумна забрана на увоз, извоз и транзит на стоки, давање услуги, трансфер на технологии и активности поврзани со трговијата на стоки и услуги кои се предмет на забраната;
- 2) „Ембарго на оружје“ е целосна или делумна забрана на трговија со оружје и воена опрема и давање на техничка помош и донации во финансиски средства, оружје и воена опрема на определените лица на кои се однесува забраната;
- 3) „Забрана за влез“ е забрана за влез и транзитирање преку територијата на Република Македонија на лица од странство на кои се однесува рестриктивната мерка;
- 4) „Финансиски мерки“ се забрана за користење, пренос, конверзија, трансфер или друг вид на располагање со имот, забрана на ставање на располагање на било каков имот, директно или индиректно, како и забрана за воспоставување или продолжување на деловен однос. Овие мерки се однесуваат и на:
 - имот со кој целосно или делумно, директно или индиректно располагаат, го користат, го имаат во сопственост или го контролираат определените лица;
 - имот кој потекнува или произлегува од имот со кој целосно или делумно, директно или индиректно располагаат, го користат, го имаат во сопственост или го контролираат определените лица или
 - имот дополнително стекнат од страна на определените лица по различни основи.
- 5) „Имот“ се пари, фондови или други финансиски средства или економски ресурси, вклучително но не само инструменти за плаќање, хартии од вредност, депозити, друга сопственост од секаков вид и тоа материјална или нематеријална, движна или недвижна, други права врз предметите, побарувања, како и јавни исправи и легални документи за сопственост и актива во пишан или електронски облик или инструменти со кои се докажува правото на сопственост или интерес во таквиот имот;
- 6) „Тероризам“ е дејствие определено со Кривичниот законик како кривични дела Неовластено прибавување и располагање со нуклеарни материи од член 231, Грабнување на воздухоплов, брод или неподвижна платформа од член 302, Загрозување на безбедноста на воздушниот сообраќај од член 303, Терористичко загрозување на уставниот поредок и безбедност од член 313, Учество во странска војска, полиција, паравоени или параполициски формации од член 322-а, Терористичка организација од член 394-а, Тероризам од член 394-б, Финансирање на тероризам од член 394-в, Злосторство против човечноста од член 403-а, Меѓународен тероризам од член 419, Загрозување лица под меѓународна заштита од член 420 и Земање заложници од член 421 или друго дело на тероризам предвидено со Кривичниот законик или друго дејствие сторено со намера да предизвика смрт или тешка телесна повреда на граѓаните или на други лица кои не се вклучени во судир кој има карактер на вооружен судир според меѓународното право, со намера да се создаде чувство на несигурност или страв кај граѓаните или да се присили некоја држава или меѓународна организација да изврши или да се воздржи од извршување на определени дејствија;
- 7) „Консолидирана листа“ е листа на определени лица кон кои се воведени финансиски мерки против тероризам и ширење (распространување) на оружје за масовно уништување и негово финансирање;
- 8) „Други мерки согласно меѓународното право“ се целосен или делумен прекин на дипломатските, финансиските и економските односи, на сообраќајните, воздушните, поштенските и други комуникации со една или повеќе држави во согласност со меѓународното право;
- 9) „Субјекти“ се лицата кои имаат обврска да ги преземаат мерките и дејствијата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам предвидени со Законот за

спречување на перење пари и финансирање на тероризам и Агенцијата за катастар на недвижности.

Член 6

- (1) Рестриктивните мерки се итни и се применуваат без одлагање.
- (2) Резолуциите на Советот за безбедност на Обединетите Нации со кои се воведуваат рестриктивни мерки веднаш по нивното усвојување, а најдоцна во рок од 24 часа од усвојувањето се објавуваат на интернет страната на Министерство за надворешни работи и се применуваат од моментот на нивното објавување од страна на Министерството за надворешни работи.
- (3) Не може да се поведе постапка за граѓанска или кривична одговорност за спроведување на рестриктивни мерки согласно овој закон.
- (4) За штетите кои можат да настанат со примената на овој закон не може да се поднесе барање за надомест на штета против Република Македонија, органите за спроведување на рестриктивни мерки и/или субјектите.
- (5) Податоците и информациите во постапките кои се водат согласно овој закон се користат согласно прописите за заштита на личните податоци и за безбедност на класифицирани информации.

Член 7

- (1) Владата на Република Македонија, на предлог на надлежните органи од член 8 од овој закон, донесува одлука за воведување, изменување и престанување на важење на рестриктивните мерки.
- (2) Со одлуката од став (1) на овој член се определува:
 - а) видот на рестриктивната мерка;
 - б) органот за спроведување на рестриктивната мерка и/или
 - в) времетраењето на рестриктивната мерка.
- (3) Одлуката на Владата на Република Македонија од став (1) на овој член се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.
- (4) Определеното лице има право да поведе управен спор против одлуката од став (1) на овој член пред управен суд согласно Законот за управните спорови.

Член 8

- (1) Министерството за надворешни работи до Владата на Република Македонија доставува предлог за донесување на одлука за воведување, изменување или престанување на важење на рестриктивни мерки усвоени од Советот на Европската унија или правните акти на други меѓународни организации во кои членува Република Македонија во согласност со меѓународното право.
- (2) Министерството за внатрешни работи, Агенцијата за разузнавање или Управата за финансиско разузнавање до Владата на Република Македонија доставуваат предлог за донесување на одлука за воведување, изменување или престанување на важење на финансиски мерки против тероризам и ширење (распространување) на оружје за масовно уништување и нивно финансирање (во натамошниот текст: финансиски мерки против тероризам и/или пролиферација).
- (3) Министерството за надворешни работи за барањето од надлежен орган на друга држава, до Владата на Република Македонија доставува предлог за донесување на одлука за воведување, изменување или престанување на важење на финансиски мерки против тероризам и/или пролиферација, по добиеното мислење од органите од став (2) на овој член.
- (4) Јавното обвинителство на Република Македонија, Министерството за внатрешни работи, Агенцијата за разузнавање или Управата за финансиско разузнавање до Владата

на Република Македонија доставуваат предлог за донесување на одлука за поднесување на барање до надлежен орган на друга држава, до надлежна институција на Европската унија или до Советот за безбедност на Обединетите нации за воведување, изменување или престанување на важење на финансиски мерки против тероризам и пролиферација.

Член 9

(1) Предлогот од член 8 ставовите (2), (3) и (4) од овој закон во прилог содржи листа на определени лица за кои постојат разумни основи за сомневање дека учествуваат или на било кој начин се поврзани со активности на тероризам и/или пролиферација.

(2) Листата на определени лица од став (1) на овој член содржи податоци за име и презиме на физичко лице или назив на правно лице, група или организација и други податоци кои ќе овозможат нивно прецизно идентификување.

Член 10

(1) По барањето од член 8 став (3) од овој закон Министерство за надворешни работи постапува доколку истото:

- содржи податоци за име и презиме за физичко лице или назив на правно лице, група или организација и други податоци кои ќе овозможат нивно прецизно идентификување и -е образложено и содржи факти кои укажуваат дека за лицето, групата или организацијата постојат, односно престанале да постојат разумни основи за сомневање дека учествуваат или на било кој начин се поврзани со активности на тероризам и/или пролиферација.

(2) Министерството за надворешни работи го известува надлежниот орган на другата држава за постапувањето по барањето од член 8 став (3) од овој закон.

Член 11

(1) Министерството за надворешни работи врз основа на одлуката од член 8 став (4) од овој закон изготвува барање за воведување, изменување или престанување на финансиски мерки против тероризам и/или пролиферација.

(2) Барањето од ставот (1) на овој член треба:

- да содржи податоци за име и презиме за физичко лице или назив на правно лице, група или организација и други податоци кои ќе овозможат нивно прецизно идентификување и -да биде образложено и да содржи факти кои укажуваат дека за лицето/та, групата/те или организацијата/те постојат разумни основи за сомневање дека учествуваат или на било кој начин се поврзани со активности на тероризам и/или пролиферација.

(3) Министерството за надворешни работи барањето од став (1) на овој член во рок од пет дена од донесување на одлуката од член 8 став (4) од овој закон го доставува до надлежен орган на друга држава или до надлежна институција на Европската унија или до Советот за безбедност на Обединетите нации.

Член 13

(1) Секое физичко и правно лице, државен орган и орган на единица на локалната самоуправа се должни при спроведувањето на воведените рестриктивни мерки да соработуваат со органите за спроведување на рестриктивните мерки определени со одлуката на Владата на Република Македонија.

(2) Финансиските мерки ги спроведуваат субјектите.

(3) Органите за спроведување на рестриктивни мерки определени со одлуката на Владата на Република Македонија од член 7 став (1) од овој закон во рок од три дена од спроведената рестриктивна мерка го известуваат Координативното тело од член 20 став

(1) од овој закон за секоја спроведена рестриктивна мерка.

Член 14

(1) Управата за финансиско разузнавање изготвува упатства за примена и постапување по финансиските мерки вклучително и финансиските мерки против тероризам и/или пролиферација, начинот на известување и соработка со субјектите.

(2) Упатствата од став (1) на овој член се објавуваат на интернет страната на Управата за финансиско разузнавање.

Член 15

(1) При спроведување на финансиска мерка определеното лице има право да поднесе барање до надлежниот суд заради одобрување на користење на дел од имотот, кој е неопходен за:

-подмирување на основните трошоци на живот;

-трошоци за породување, за смртен случај, наемнина, хипотека и други

основни трошоци на определеното лице и другите членови на неговото семејство;

-лекови и лекување на определеното лице или на член на неговото семејство;

-плаќање на обврски спрема државата (даноци, такси, осигурување и др);

-подмирување на трошоци за редовно одржување на замрзнатиот имот и трошоци за правна помош.

(2) Надлежниот суд во рок од пет дена од добивањето на барањето од став (1) на овој член донесува решение за одобрување на барањето и ги утврдува условите за делумното користење на имотот или за одбивање на барањето.

(3) Решението од став (2) на овој член надлежниот суд го доставува до определеното лице од став (1) на овој член и до субјектот, во рок од три дена од денот на неговото донесување.

(4) Против решението од став (2) на овој член, определеното лице во рок од 48 часа од приемот на истото има право на жалба пред надлежен суд.

(5) Жалбата од став (4) на овој член не го одложува извршувањето на решението.

Член 16

Совесни трети (*bona fide*) лица може да поднесат барање за обезбедување на самостојни права врз имотот предмет на финансиските мерки пред надлежниот суд во рок од шест месеци од објавувањето на одлуката на Владата на Република Македонија од член 7 став (1) од овој закон во „Службен весник на Република Македонија“.

Член 17

(1) Во случај кога основот за воведување на финансиската мерка против тероризам и/или пролиферација престанал да важи, надлежните органи од член 8 став (1), (2), (3) и (4) од овој закон доставуваат предлог до Владата на Република Македонија за донесување на одлука за престанување на важење на мерката, најдоцна во рок од 24 часа од признавањето за престанувањето на основот за нејзино воведување.

(2) Во случај кога основот за воведување на финансиската мерка против тероризам и/или пролиферација престанал да важи, определеното лице може да достави барање до Владата на Република Македонија за престанување на важење на воведената финансиска мерка против тероризам и/или пролиферација, најдоцна во рок од 30 дена од признавањето за престанувањето на основот за нејзино воведување.

(3) Врз основа на предлогот од став (1) и барањето од став (2) на овој член, Владата на Република Македонија донесува одлука за престанување на важење на финансиската мерка против тероризам и/или пролиферација.

(4) Субјектите се должни да преземат дејствија за да ја прекинат примената на финансиската мерка против тероризам и/или пролиферација по објавувањето на

одлуката на Владата на Република Македонија од став (3) на овој член во „Службен весник на Република Македонија“.

Координација и следење на спроведувањето
на рестриктивните мерки

Член 20

(1) За координација и следење на спроведувањето на рестриктивните мерки, Владата на Република Македонија на предлог од Министерството за надворешни работи формира Координативно тело, за период од четири години.

(2) Координативното тело од став (1) на овој член се состои од претседател кој е раководно лице од Министерството за надворешни работи и по еден член од редот на раководни лица од Јавното обвинителство на Република Македонија, Министерството за надворешни работи, Министерството за одбрана, Министерството за внатрешни работи, Министерството за економија, Министерството за финансии, Агенцијата за разузнавање, Царинската Управа, Агенцијата за управување со одземен имот и Управата за финансиско разузнавање

(3) Координативното тело од став (1) на овој член донесува Деловник за начинот на своето работење.

(4) Стручно - административните работи за Координативното тело ги врши Министерството за надворешни работи.

Евиденција

Член 21

(1) Министерството за надворешни работи води регистар за воведени рестриктивни мерки.

(2) Управата за финансиско разузнавање води евиденција за спроведени финансиски мерки вклучително и финансиски мерки против тероризам и пролиферација.

(3) Формата, содржината и начинот на водење на регистарот од ставот (1) на овој член ја пропишува министерот за надворешни работи, а формата и содржината на евиденцијата од ставот (2) на овој член ја пропишува министерот за финансии.

Надзор

Член 22

(1) Надзорот над спроведувањето на рестриктивните мерки го врши Координативното тело.

(2) Надзорот над спроведувањето на финансиските мерки против тероризам и/или пролиферација над субјектите го вршат органите определени за надзор со Законот за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

III. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 23

(1) Глоба во износ од 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице доколку при спроведувањето на рестриктивните мерки:

- не ја спроведе воведената рестриктивна мерка и не соработува со органите за спроведување на рестриктивни мерки или не го извести Координативното тело согласно член 13 став 1 од овој закон и

- не ја прекине примената на рестриктивната мерка согласно член 17 од овој закон;

(2) Глоба во износ од 30% од одмерената глоба за правното лице ќе му се изрече за прекршок и на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност на средниот курс на Народна Банка на Република Македонија на денот на исплата ќе се изрече за прекршок на физичко лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.